

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravištvu „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXI.

V Celovcu, 4. decembra 1902.

Štev. 49.

Zilski Slovenci v volilnem okraju Špital-Šmohor (IV. kurija), oziroma Šmohor-Kotiče (III. kurija).

(Dopis.)

Volitve so minule; konec je letanju, agitaciji; duhovi, pred volitvami razburjeni, so se nekako pomirili, ali pa tudi ne . . . Kako so se volitve vršile in končale, je sploh znano: za nemško krščansko-socialno stranko vsaj dosti ugodno; za nas Slovence — Bogu potoženo — slabo! Vzrokov za to je mnogo; naštevati jih nočem; eden glavnih pa je stara krivica: prav po nemško-nacionalni meri razdeljeni volilni okraji. Raztrgali so nas uboge „manjvredne“ Slovence, sestavili sodnijske okraje po svoji volji: pač prav liberalno! Pri takih razmerah drugega izida volitev skoraj ni bilo pričakovati.

Mislil sem o tem sploh molčati, misleč: je že konec! Kaj pomaga zdaj pritoževanje, obtoževanje, trganje po časnikih; storjena napaka se mora na drugi način popraviti, ako sploh hočemo v bodočnosti boljšega uspeha doseči! Da sem prijel za pero, povzročili so razni dopisi v „Miru“, ki nam naznanjajo, kako so se „naši vrlo borili“, ali pa, kako — „so spali“. Naj torej povem, kako smo mi zilski Slovenci volili; drugi vzrok pa je tudi čudna, sicer ne dosti jasna „Kärntner Zeitung“ v zadnjih številkah! Ta list, kateri sicer nas Slovencev niti poznati noče, ki pred volitvijo dveh slovenskih kandidatov niti imenoval ni, razkoračil se je zdaj, da daje Slovincem prav nepotrebno in nepoklicano razne „dobre svete“. Ker je pisala tudi o nas slovenskih Zilanih, zato treba odgovora. Na podlagi uradnih izkazov naj torej povem, kako se je pri nas volilo.

Znano je, da volilna „geometrija“ liberalnih nemških nacionalcev stare krivice ni odstranila: štiri slovenske občine na Zili, namreč: Blače, Brdo, Goriče, Št. Štefan so v IV. kuriji, kakor pravimo pri Zili, „prišiknili“ čisto do Trga. Zilani pa Trg! Lepa zveza to! V III. kuriji volijo naše štiri slovenske občine z drugimi 20 nemškimi občinami zgornje zilske in leške doline vkupaj!

(Konec prihodnjic.)

Preveč zahtevajo.

Mir nam je zagotovljen. V miru živimo z drugimi državami. Mir nam vsako leto zagotavlja vojni minister v delegaciji. Toda ta mir je — oborožen. In ta oboroženi mir stane avstrijske národe ogromnih svót. Vojna nas stane letno 350 milijonov kron, vsako leto mora 103.000 mladeničev k vojakom. To je pač ogromni vojni davek, ki ga morajo v denarju in krvi plačati avstrijski národi. In nenasitni vojni moloh zahteva vedno novih žrtev. Spomladi je v delegacijah vojni minister zahteval že zopet 38 milijonov kron kot izvanredne stroške za topove, in sicer kot prvi obrok. In delegacija je vojni upravi dovolila zahtevano svóto.

Sedaj pa je avstrijska vojna uprava stopila pred državni zbor z novimi zahtevami, ki pač niso skromne. Avstrijski národi naj dajo vsako leto 12.538 novincev več za armado in 4500 novincev več za deželno brambo. Poleg tega pa hočejo še 3415 nadomestnih rezervistov pritegniti aktivni službi. Že te gole številke dovolj govoré, kar pa obsegajo, je še veliko huje. Vsako leto 12.538 novincev več, to radi triletné službe aktivno stanje naše armade pomnoži za 37.614, in deželno brambo radi dveletne službe za 9000 mož. Po teh zahtevah vojne uprave naj služi torej v prihodnje 46.614 mož več pod orožjem.

Zahteva, da bode 46.614 mož več v aktivni službi armade, se pač ne more kar tako sprejeti, ako se ne podele na drugi strani polajšave. Pač ni nič ugodnega zahtevati, da 46.614 mladeničev svoje mladeniške moči žrtvujejo vojaštvu, poleg tega pa sprejmo na se še vse osebne in gmotne žrtve, ki jih provzroča uvrščenje med vojake. Vrh tega treba vpoštevati tudi posledice v národno-gospodarskem oziru. Pomnožitev aktivnega stanja armade za 46.614 mož zahteva nova sredstva. Prehranitev, obleka, oboroženje itd. požrli bodo milijone, in že tako visoki vojni proračun bode še večji. Druga posledica. Kmetstvo prebivalstvo stavi najmanj polovico vseh novincev. Ta važni činitelj naše države pa hudo trpi, da mu vojaščina njegove najboljše moči na leta, pogosto za vedno odteguje. Od kmetijskega stanu zahtevati, da vsako leto najmanj nadaljnih 20.000 svojih sinov in delavcev oddá armadi, se pravi v današnjih razmerah kmetški stan tirati v popolno pogubo. Ako je zvišanje

števila novincev neobhodno potrebno, potem naj se na drugi strani podelé polajšave. Priložnosti v to ne manjka.

Pred vsem naj se uvede dveletna vojna služba. Da je mogoče tudi v dveh letih vojaštvo izuriti, o tem ni nobenega dvoma. Nemčija je vpeljala dveletno vojno službo, in njena armada je še dandanes eua najboljših. Grška ima dveletno, Belgija po večini dve in polletno, Italija deloma dveletno vojno službo. Francoska se ravno sedaj napravlja, da vpelje splošno dveletno vojno službo. Le samo pri nas naj je dveletna služba nemogoča. Nadaljna zahteva je, da se odpravi zadnja orožna vaja; ta ima v dejanju prav malo pomena, a toliko več provzroča škod onemu, ki jo mora opraviti.

Vestna naloga zastopnikov je, da od vojne uprave zahtevajo ugodnosti pred vsem za kmetški stan. Le tedaj, ako bode vojna uprava voljna, novo svojo zahtevo poravnati s polajšanjem v drugem pogledu, je mogoče o njeni zahtevi razpravljati, drugače pa ostane tudi za najgorenejšega patrijota nevsprejemljiva.

Zborovanje koroških slovenskih posojilnic v Velikoven.

(Dalje.)

Uradni dan naj bode natančno določen. Izven uradnega dneva se naj denar nikdar ne sprejme. Udje načelstva se naj po mogočnosti menjavajo pri uradovanju, ker se s tem na eni strani razbremenijo, na drugi strani pa vsi vedno vedó, kaj se v posojilnici godi in imajo tudi stranke, zlasti vlagatelji, več zaupanja do zavoda, ako vidijo, da se načelstvo za redno uradovanje tudi pobriga. Uradojoče osebe se naj pa tudi za svoj trud primerno nagradijo, seveda pa zopet ne tako, kakor se najde, da bi ves čisti dobiček šel le za nagrade posameznikom, tako da ne ostane potem nič za dobrodelne namene, še manj pa za rezervno, katera se mora razmeroma vedno pomnožiti.

Slednjič še priporočam, da se naj poslužujejo posojilnice tako v medsebojnem občevanju, kakor tudi zlasti pri dopisovanju raznim oblastvam in uradom izključno in dosledno vedno le našega ljubljenskega slovenskega materinega jezika. Uradi so zaradi nas tukaj in morajo z nami slovensko ob-

PODLISTEK.

Štiriindvajseto letno poročilo

družbe vednega češčenja najsvetejšega zakramenta in oskrbovanja cerkvene oprave za revne cerkve v krški škofiji l. 1901 — 1902.

Družbo vednega češčenja najsvetejšega zakramenta in oskrbovanje cerkvene oprave za revne cerkve je letos zadel hud udarec. Po dolgi bolezni, katero je prenašala s prav krščansko potrpežljivostjo, je dné 12. septembra 1902 umrla gospa baronica Marija Mayerhofer, podnačelnica in blagajničarka naše družbe, ki jo je l. 1878. osnovala in za katero je do zadnjega zvesto skrbela. Zato je mogla biti razstava cerkvenih oblačil, katero je sicer pokojnica vodila in uravnala, samo začasno v samostanu v Kazezah (Harbahu), kjer se sedaj cerkvena oblačila izdelujejo. Obdarovalo se je letos 36 farnih in podružničnih cerkvá, in sicer 29 brezplačno in 7 za majhno odškodnino. Razdelilo se je 16 mašnih plaščev, 3 večperni plašči, več naramnih vél, alb, koreteljev, oblek za cerkavnike in ministrante, korporalij, purifikatorijev itd.

Dohodkov je imela družba, vštévši odškodnino za naročena oblačila, od 1. januarja 1901 do 1. januarja 1902 vkup 5123 K 78 h; stroškov 5106 K 64 h. Gotovine je torej ostalo 17 K 14 h. Dohodki tega leta do razstave, ki je bila od 5. do 8. septembra t. l., s pomočjo hranilnih bukvic po-

krivajo stroške, tako da družba nima dolgov. Odslej se bodo družbeni računi vodili od ene razstave cerkvenih oblačil do druge.

Radi neugodnih razmer so nekatere podružnice prenehale delovati. Zato so se ustanovile nekatere nove: v Molcibihlu, Št. Štefanu pod Juno, na Suhi in v Lelingu.

Z ozirom na okrožnico sv. očeta Leona XIII. z dné 28. maja t. l. o presvetem Rešnjem Telesu se predstojništvo družbe vednega češčenja nada, da se bode ustanovilo še več novih podružnic. Papež Leon XIII. piše: „Duhovniki, katerim je Kristus Odrešenik poveril nalogo, da izvršujejo in delijo skrivnosti njegovega Telesa in Krvi, se za to najvišjo čast ne morejo primernejše zahvaliti, kakor da na vse mogoče načine pospešujejo čast presvetega Rešnjega Telesa ter želje njegovega presvetega Srca izpolnujejo s tem, da srca ljudij vabijo ter vodijo k blagoslovnemu viru tega velikega zakramenta.“

Vsa pojasnila o družbi vednega češčenja daje družbeni predstojnik v Celovcu, Kumpf-ove ulice št. 6.

V pojasnilo se naznanja častiti duhovščini, da se v smislu družbenih pravil cerkvena oblačila oddajajo brezplačno in proti majhni odškodnini samo ob razstavi. Prošnje se morajo najkasneje do konca aprila 1903 poslati predstojništvu. Naročila za celo plačo se oskrbujejo vsikdar.

Družbena služba božja za glavno družbo v Celovcu se obhaja odslej vsaki prvi petek v mesecu v cerkvi sv. Duha v Celovcu. Ob 6. uri zjutraj je sv. maša z blagoslovom, ob 6. uri zvečer pridiga, litanije in blagoslov.

V seji dné 28. oktobra se je odbor gospej družbe vednega češčenja na novo sestavil tako-le: Predsednica visokorodna gospa grofica Adelgunda Rosenberg-Orsini; podpredsednica, blagajničarka in pregledovalka računov gospa Ana Böhm; tajnica častita predstojnica uršulinskega samostana, mati Gabrijela Lachner; podtajnica in pregledovalka računov gospa Ana Pichler; pomočnice: gospa Karolina Mittelberger in gospodičina Terezija Schnablegger; zapisničarka častita predstojnica samostana „Dobrega pastirja“ v Kazezah; pospeševalke glavne družbe v Celovcu gospe in gospodičine: baronica Štefanija Neugebauer, Ana Pichler, Marija Dojak, Liza Weinländer, Kat. Lorberg, Ter. Moschitz, Kar. Deschman, Mar. Stoutz.

V Celovcu, meseca oktobra 1902.

Družbeno predstojništvo.

Smešničar.

* Eden za drugim. Hinko IV., francoski kralj, je prišel v priprosto, ubožno vasico. Odborniki vasi so ga vendar hoteli primerno počastiti. Prvi je začel govoriti župan. Ko je ta končal, se je oglašil v bližini osel, ki je začel tako neusmiljeno rigati, da je vse preglasil in da se ni nič razumelo. Ko pa je podžupan začel govoriti, a osel ni še nehal rjoveti, tedaj je rekel kralj: „Počakajte, eden za drugim; dokler ima oni osel besedo, Vas ne morem nič razumeti.“

* Gosposka beseda. „Kje ste bila prej v službi?“ — „Hm! jaz sem bila za hišino pri kravah!“

slovanske macedonske kristjane, da se sredi zime vzdignejo proti svojemu krvoloku. Ako se Evropa v oči gleda takim krivicam ne gane, potem moramo misliti, da je v zadnjem srcu zamrl čut človeštva in da države iščejo vsaka le svoje koristi — na krvavečem telesu svojega bližnjega. Sicer pa bi naši slovanski trpini na Balkanu že davno bili rešeni turškega jarma, da bi ne bilo Nemčije. Ta po svojih političnih agentih neprestano hujska turške oblasti in ubogo slovansko rajo, na drugi strani pa ne pripusti, da bi velevlasti posegle vmes na korist balkanskih naših še neodrešenih bratov.

Gospodarske stvari.

Gospodarjem, ki koljejo prašiče, v predarek! V mnogih krajih obstoji še stara navada, da se zaklani prašič ne dene iz kože, temveč le postržejo ščetine. Ta navada je naravnost nespartmetna dandanes, ko ima prašičeva koža izvrstno ceno, ki še leto za letom raste. Vsak umen gospodar bode torej kožo snel in prodal. Kupujejo se prašičje kože na vago in dosejanja cena je bila 36 krajcarjev za kilo. Na kožo navadne velikosti prišlo je na ta način okroglo 3 goldinarje, na težjo pa do 5 gld. in še več. Cena pa še vedno raste in pričakovati je, da ravno letošnje zimo zopet poskoči. Gospodarji, ne zavrzite torej gotovega denarja! Kmet mora pri krajcarju štediti, kaj še-le z goldinarjem.

O vseh podrobnostih daje drage volje pojasnila velika domača krščanska trdka K. Pollak, tovarnar v Ljubljani, ki vsako množino prašičjih kož kupi za najvišjo ceno in takoj plača.

Tržne cene.

V Celovcu, dné 27. novembra 1902.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenca	10	56	17	—	— konj
rž	8	86	15	12	— pitana vola
ječmen	—	—	—	—	27 vprežnih volov
oves	4	77	13	62	2 junca
turšica	7	50	13	88	79 krav
pšeno	14	40	22	50	1 telica
fižol, rdeči	—	—	—	—	72 pitanih svinj
krompir	1	80	4	—	31 prascev
grah	—	—	—	—	
ajda	—	—	—	—	

Pitani voli so po 316 K do 495 K, vprežni voli po 220 K do 250 K, krave po 130 K do 320 K.

Sladko seno je meterski cent po 5 K 60 v do 6 K 60 v, kislo seno po 4 K 60 v do 5 K 60 v, slama po 3 K 40 v do 4 K — v.

Promet je bil slab.

Vabilo.

I. koroško tamburaško društvo »Bisernica« v Celovcu ima v pondeljek, na praznik spočetja Matere božje, dné 8. decembra 1902 svoj drugi letni občni zbor. Spored zborovanju je: 1. Pozdrav predsednika. — 2. Poročilo tajnika in blagajnika. — 3. Poročilo pregledovalcev računov. — 4. Volitev odbora. — 5. Razni nasveti. — Kraj in ura zborovanja bo se č. članom društva s posebnimi vabilii pravočasno naznanila. Za zanesljivo, prijazno in mnogobrojno udeležbo prosi najljubnejše odbor.

Opazka. V dopisu, tiskanem v zadnji številki »Mira« (Celovec), vrnila se je neljuba pomota glede stanovanja društva »Bisernica«. Prava številka hiše je 13 in ne 43.

Listnica upravnštva.

Mr. Konrad Pečar, Milwaukee: Naznanjamo Vam, da velja naročnina za dva iztisa »Mira«, pošiljana v Ameriko, s poštnino vred za celo leto 12 kron. Zdravi!

!Nove Pesmi!

„Petero Božičnih“ za solo, mešani zbor in orgle, zložil Ign Hladnik, op. 44. Cena partituri 1 K 20 vin. (Pesmi so v tem slogu kot op. 18.)

„Za Marijine družbe“ je priredil Hladnik „16 izbranih Marijinih pesmi iz op. 15“ (Struna moja, Marija skoz življenje itd.), in stane 20 iztiso v le 5 K, eden iztis 1 K. — Dobé se pri skladatelju v Novomestu (Dolenjsko), v Katoliški bukvarni in pri Schwentnerju v Ljubljani.

Kdo ima starine?

Nabiram in kupujem vedno za najboljše cene: Stare oltarje ali dele od njih, podobe svetnikov, križe, omare, skrinje, svetilnike, srebrnino, cinkove posode, orožje, peči, obložce, mašne plašče, zastave, lesene podobe, reliefe, izkopine, knjige pred l. 1550, — sploh vse stare stvari, četudi niso cele in so poškodovane.

Ambrož Rohrachar,

posestnik vile v Lienz-u, Tirolsko.

(Prosim, zaznamite si moj naslov.)

Loterijske številke od 29. novembra 1902.

Linc 84 51 63 48 16

Trst 81 88 55 90 72

Otvoritev trgovine.

S tem dovoljujem si uljudno naznaniti, da sem dné 1. decembra 1902 s trdtko

Hubert Kömmetter

v hiši gospe Magdalene Herbst, glavni trg št. 16, otvoril novo uravnano

trgovino

z mešanim blagom.

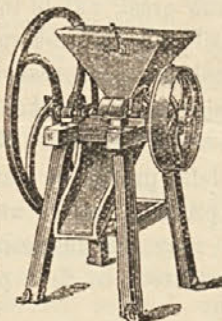
Ko si dovoljujem prositi, da blagovolite mojo trgovino podpirati s svojim zaupanjem, Vas ob enem zagotavljam, da bodem temu zaupanju zadostil s strogo poštenim postopanjem kakor s točno in pazljivo postrežbo.

Pliberk, meseca novembra 1902.

S spoštovanjem

Hubert Kömmetter.

Stroji za prirejanje krme.

Rezalnica za rezanico in krmo, s patentovanimi podlogami za mažo; tečejo jako lahko in prihrani se moči do okrog 40%; rezalnica za repo in krompir (repico); mlini za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlaste štedilne peči z emajliranimi in neemajliranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za kuhanje in parenje živinske krme, repice, za mnoge gospodarske namene itd.; nadalje: robkalnice za koruzo, čistilnice za žito, čistilne stroje trijerje, stiskalnice za seno in slamo, na ročno gonjo, stoječe ali na kolesih, mlatilnice, gepeljne, železne pluge, valjarje, brane.

Najboljši sejalni stroji „AGRIKOLA“ brez preminjalnih koles za vsako seme, za hribe in ravnino.

Samo-delujoče, patentovane škropilnice za uničenje grenkuljice, škodljivcev na sadnem drevju in peronosperie izdeluje in pošilja v najnovejši, priznani izvrstni sestavi

PH. MAYFARTH in sođr.

Tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par,

Ustanovljena 1872. na Dunaju, II/1, Taborstrasse 71. 850 delavcev.

Odlikovana z čez 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Ilustrovani ceniki zastoj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Stanje hranilnih vlog:
16 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 370.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje

po 4%

ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4¹/₂% do 5%.